

at den Mand, der eier Bygningerne, ikke veed, om hans Efterkommere, naar han døer bort, ville faae den tilhørende Jordlod i Fæste, gjør, at Agerdyrkningen paa dette Sted staaer paa et overordentlig lavt Standpunkt, og det kan ikke godt være anderledes. Den almindelige Fæster veed vel, at det, naar han døer, er muligt, at Godseieren fæster Gaarden ud til en Anden end hans Efterkommere, men han er dog vis paa for sine Arvinger at beholde sin almindelige Eiendom og Besiddelse, hvortilmod den væsentligste Deel af disse Folks Eiendom og Besiddelse bliver uden Værdi, naar deres Eftermand paa Gaarden ikke bliver deres Børn, men en Fremmed. Frygten for at anvende noget Særdeles paa Loddens Drift trykker i langt større Grad paa en saadan Mand end paa den almindelige Fæster, og dertil kommer, at Udskiftningen eller Jordfordelingen paa Samsø er faa overordentlig uhensigtsmæssig, at medens Bønderne have en Deel af Lodden i Nærheden af deres Gaard, kunne de have $\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$ Mil til den største Deel af den; de have deres Lodder paa 3—4 forskjellige Steder, og dette kan jo ikke forandres, saalænge der ikke er Selveiendom: — da vilde let den hele Inddelingsmaade kunne blive undergivet en Forandring, der førte en mere fornuftig Drift med sig. Dertil kommer ogsaa, at der intet Handelsoplag er paa Den; Beboerne have 4 Mil tilføjes til det nærmeste Sted, hvor der findes Handelsmænd; og de Varer, de producere, have altsaa en langt ringere Værdi, end de have i den øvrige Deel af Danmark, hvor der idetmindste i faa Miles Afstand over Land findes rige, større Kjøbstæder; større Handelsmænd, hvor de kunne afsætte deres Varer. Alle disse Forhold tilfammen medføre, at det, naar det ophyses, at man har faa lave Afgifter der paa Den, ingenlunde dermed er afgjort, at man lever under faa fordeelagtige Forhold; tværtimod, jeg troer, at de, der i faa Henseende leve under mindre gode Billaar, men have en velhavende Kjøbstad i Nærheden af sig, ved en fornuftig Udskiftning have deres Fordele vel beliggende, og ere sikrede for deres Livsarvingers Bedkommende og altsaa tør anvende en heel Deel mere paa deres Jord, ere langt bedre tjente med at give 2 à 3 Gange

saameget ud i aarlig Afgift, end de, der ere stillede saaledes som her og slippe med en mindre Afgift; det kan altsaa ikke bevise Noget med Hensyn til Forholdets Beskaffenhed. Der næst maa jeg bemærke, at den ærede Minister siger, at det var almindelig erkjendt, at Staten offrede Noget, da dens Domainer, eller Sorø Akademies Jord gif over til Selveiendom; men det var ikke almindelig anerkjendt. Tværtimod er det Mødets blevet bestemt forsvaret og vil stadig blive forsvaret af en heel Deel af dem, der vare med at give de herhenhørende Love. Det vilde ikke have været rigtigt at give Noget af Statens Eiendom bort, altsaa sælge det til en ringere Priis, end det efter de forhaandenværende Omstændigheder var rigtigt at sælge, til enkelte Statsborgere, hvorved Statskassen i det Hele taget vilde have lidt. En saadan Paastand som den, den ærede Minister fremsatte, kan ikke hævedes og forsvares, om man end er i Besiddelse af nok saamegen Beltalenhed. Staten er tværtimod bleven beriget ved denne Handel, den har faaet meget forøgede Indtægter mod hvad den tidligere havde, efterat dette Fæstegods er gaaet over til Selveiendom. Dette viser altsaa, at der ikke er bortgivet Noget, men at Statskassen har haat Fordeel af, at denne Forandring er foregaaet. Jeg maa tilstaae, at den ærede Ministers hele Stilling til denne Sag overrastede mig. (Tscherning: Det har ikke overrasket mig) Ja, da overrastede det mig, thi den ærede Minister har klart og bestemt udtalt, at Fæsteforsl. er skulde, under hvilken Skikkelse, i hvilken Form og til hvilken Tid den kom frem, finde hans Understøttelse, og han har ofte meget alvorlig og bestemt udtalt, at han skulde gaae med ethvert Skridt, der blev gjort i den Retning, for at fremme en Sag, som han ansaae for faa nødvendig og faa paatrængende, at han endogfaa var gaaet i Spidsen for at faae Landstthinget til at lægge denne Sag med stor Alvor paa Regeringen, og han har erklæret, at ingen Minister, der indtraadte i Ministeriet som Indenrigsminister, kunde lade være at fremme dette Forhold. Den ærede Minister er nu selv indtraadt i Ministeriet som Indenrigsminister, men siger nu, at han ikke